

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-15-0475**Tendencie vývoja etnických vzťahov na Slovensku (komparatívny výskum národnostnej problematiky v rokoch 2004-2020) – (TESS2)**Zodpovedný riešiteľ **prof. PaedDr. Štefan Šutaj, DrSc.**

Príjemca

Centrum spoločenských a psychologických vied SAV

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Centrum spoločenských a psychologických vied SAV, Spoločenskovedný ústav

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

Právnická fakulta Karlovej univerzity Praha, Česká republika

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

ŠUTAJ, Štefan - ŠUTAJOVÁ, Jana. Maďarská menšina a vybrané historické a politologické aspekty národnostnej politiky na Slovensku (2004 – 2018). Recenzenti László Szarka, René Petráš. – 1. vyd. - Prešov : Universum, 2020. - 326 s. - ISBN 978-80-89946-19-8

Publikácia je zverejnená na:

<https://www.svusav.sk/wp-content/uploads/2020/12/2020-SUTAJ-Madarska-mensina-2004-2018-cela-kniha.pdf>

ŠUTAJOVÁ, Jana - ŠUTAJ, Štefan. Nationality Policy in Slovakia 2004 – 2018 (Selected Aspects of Hungarian Minority Policy). / Jana Šutajová - Štefan Šutaj; recenzenti László Szarka, René Petráš. – 1. vyd. - Prešov : Universum, 2020. - 222 s. - ISBN 978-80-89946-18-1

<https://www.svusav.sk/wp-content/uploads/2020/12/2020-SUTAJOVA-SUTAJ-Nationality-Policy-2004-2018-c-e-l-a-kniha.pdf>

záverečnej správy z projektu (Výskumná správa - ŠUTAJ, Štefan - VÝROST, Jozef - KENTOŠ, Michal - ĎURKOVSKÁ, Mária - HELDÁKOVÁ, Lucia - KOHOUTOVÁ, Klara - MARTONYIK, Juraj - ŠUTAJOVÁ, Jana. Tendencie vývoja etnických vzťahov na Slovensku (komparatívny výskum národnostnej problematiky v rokoch 2004 – 2020) : záverečná správa z výskumu. Prešov : Universum-EU pre Spoločenskovedný ústav CSPV SAV, 2019. 174 s. ISBN 978-80-89946-13-6

Publikácia je zverejnená na: https://www.svusav.sk/wp-content/uploads/2019/12/2019-SUTAJ-Tendencie-vyvoja-etnik_.pdf),

Uplatnenie výsledkov projektu

To, ako tieto zmeny vnímali respondenti, môže byť významné nielen pre poznanie slovenskej spoločnosti (pre vedu, politiku), ale aj pre vývoj vzájomných vzťahov medzi obyvateľmi Slovenska v súvislosti s ich etnicitou. Výsledky projektu boli odovzdané Kancelárii prezidentky Slovenskej republiky, ktorá je odberateľom výsledkov projektu na základe zmluvy z roku 2016

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Riešiteľom sa podarilo úspešne naplniť ciele projektu vo všetkých troch ťažiskových líniiach projektu,

1. Cieľom prvej časti projektu bola analýza národnostnej politiky a národnostných vzťahov, vrátane historických súvislostí týchto vzťahov. Sumarizáciou politického a historického pozadia národnostnej politiky na Slovensku so zameraním na maďarskú menšinu, v období, kedy sa realizoval zber empirických údajov (2004-2018). Výsledkom boli predovšetkým vedecké monografie, ktoré vznikli na základe materiálu získaného z verejne prístupných zdrojov (dokumentácia činnosti štátnych orgánov, komisií...), monitorovaním dennej tlače a webových stránok inštitúcií, ktoré sa zaoberajú problematikou národnostných menšín. Monografie analyzujú javy, ktoré sa odohrali v slovenskej spoločnosti a dokladujú príčiny a dôsledky štátnej národnostnej politiky na postavenie a názory obyvateľstva. Venujú pozornosť aj národnej politike Maďarska, pretože mnohé „slovenské „riešenia“, či už ide o vládnu politiku, stranícku politiku, či činnosť organizácií a združení maďarskej menšiny na Slovensku, boli ovplyvňované aj maďarskou „národnou“ politikou. Osobitná časť je venovaná politickým stranám a výsledkom volieb na Slovensku, vrátane volieb prezidenta republiky a do Európskeho parlamentu. Pozornosť je venovaná aj špecifickým problémom, ktorých základom je minulosť slovensko-maďarských vzťahov (Trianon, dekréty E. Beneša, autonómia).

2. V druhej línii projektu sa úspešne realizoval empirický výskum národnostných vzťahov na vzorke 1280 respondentov z 8 etníc a jeho porovnanie s výskumom z roku 2004. Výsledkom sú vedecké štúdie a kolektívne monografie, ktoré analyzujú získané údaje. Samostatne pripravená záverečná správa z výskumu analyzuje zmeny, ktoré nastali v oblasti národnostných vzťahov a národnostnej politiky v rokoch 2004 až 2017 v reflexii respondentov. Zistili sme, že v mnohých oblastiach došlo k pozitívnejšiemu vnímaniu vzťahov medzi minoritami a majoritou. Respondenti citlivo aj kriticky vnímali národnostné vzťahy, asimilačné procesy prebiehajúce v spoločnosti, čo naznačuje „krehkosť“ súčasného stavu a pozitívnych tendencií na Slovensku v oblasti národnostných vzťahov. Oproti roku 2004 pozitívnejšie vnímali opatrenia v oblasti národnostnej politiky. Miera ako reflektujú zmeny za skúmané obdobie je u jednotlivých národností rôzna. Osobitne je potrebné spomenúť špecifickú metódu interdisciplinárneho výskumu, ktorá spočíva v prepojení poznatkov sociálnej psychológie, politológie a historiografie a vytvára možnosti pre práci so vznikajúcim historickým prameňom a účasťou historikov na formovaní a získavaní takéhoto prameňa.

3. Na základe tretej línie projektu sa realizovali sa plánované aktivity pre študentov UPJŠ, ktorých cieľom bola informácia o unikátnom spôsobe vedeckého výskumu, ktorý sa realizoval v rámci tohto projektu, získavanie študentov pre vedeckú prácu a vedecké bádanie, ale aj výchova k tolerancii v oblasti národnostných vzťahov. Uskutočnilo sa 8 workshopov pre študentov histórie a politológie na FF UPJŠ. Celkový priebeh a zmysel workshopu, ktorý mal spropagovať vedeckú prácu medzi študentmi politológie a histórie na FF UPJŠ považujeme za úspešný a splnený.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The investigators managed to fulfill the project objectives successfully in all three focal lines of the project.

1. The aim of the first part of the project was to analyze national policy and national relations, including the historical context of these relations. Summary of the political and historical background of national policy in Slovakia with a focus on the Hungarian minority, in the period when the collection of empirical data was carried out (2004-2018). The result was mainly scientific monographs, which were created on the basis of material obtained

from publicly available sources (documentation of the activities of state bodies, commissions ...), monitoring of the daily press and websites of institutions dealing with issues of national minorities. The monographs analyze the phenomena that took place in Slovak society and document the causes and consequences of state national policy on the position and opinions of the population. They also pay attention to the national policy of Hungary, because many 'Slovak solutions', whether government policy, party policy or the activities of organizations and associations of the Hungarian minority in Slovakia, were also influenced by Hungarian 'national' policy. A special section is devoted to political parties and the results of elections in Slovakia, including the elections of the President of the Republic and the European Parliament. Attention is also paid to specific problems, the basis of which is the past of Slovak-Hungarian relations (Trianon, decrees of E. Beneš, autonomy).

2. In the second line of the project, an empirical research of national relations was successfully carried out on the sample of 1280 respondents from 8 ethnic groups and its comparison with the research from 2004. The result are scientific studies and collective monographs that analyze the data obtained. The separately prepared final research report analyzes the changes that occurred in the field of national relations and national policy in the years 2004 to 2017 in the reflection of respondents. We found that in many areas there was a more positive perception of relations between minorities and the majority. Respondents sensitively and critically perceived national relations, assimilation processes taking place in society, which indicates the 'fragility' of the current state and positive tendencies in Slovakia in the field of national relations. Compared to 2004 they perceived measures in the area of national policy more positively.

3. On the basis of the third line of the project, planned activities were implemented for UPJŠ students, the aim of which was information about a unique way of scientific research, which was carried out within this project, recruiting students for scientific work and scientific research as well as education for tolerance in national relations. There were 8 workshops for students of history and political science at FF UPJŠ. We consider the overall course and meaning of the workshop, which was supposed to promote scientific work among students of political science and history at FF UPJŠ, to be successful and fulfilled.